

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

**REKABET KURULU KARARI**

Dosya Sayısı : 2007-2-180 (ilk inceleme)  
Karar Sayısı : 07-85/1053-412  
Karar Tarihi : 8.11.2007

**A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI  
**Üyeler** : M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN,  
Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

**B. RAPORTÖRLER** : Fatma GÖZLÜKAYA ANGI, Hüseyin ORMAN

**C. ŞİKÂYET EDEN** : - Düzgıt Vapur Hizmetleri Ticaret A.Ş.  
Temsilcisi: Metin DÜZGİT  
Karamustafapaşa Sok. No:71, 34425, Karaköy / İstanbul

20 **D. HAKKINDA İLK**

**İNCELEMEYAPILAN:** - Hewlett-Packard Teknoloji Çözümleri Ltd. Şti.  
Eski Üsküdar Cad. İçerenköy Yolu, No 10,  
Kat 1, Kozyatağı 81120, İstanbul  
- Teknosa İç ve Dış Tic. A.Ş.  
Ankara Asfaltı E-5 Karayolu Üzeri,  
Gülsuyu Mevkii 34846, Maltepe / İstanbul  
- Penta Bilgisayar Sistemleri Tic. A.Ş.  
Yukarı Dudulu Mah. Yeni Organize Sanayi Bölgesi  
1. Cad. No:8, 34775, Ümraniye / İstanbul

30

**E. DOSYA KONUSU: Bilgisayar işletim sistemleri ve uygulama yazılımları pazarında rekabetin kısıtlandığı iddiası.**

**F. İDDİALARIN ÖZETİ** : Düzgıt Vapur Hizmetleri Tic. A.Ş. (Düzgıt) tarafından gönderilen şikâyet dilekçesinde özetle;

40

- Kendisinin ortağı olduğu Düzgıt şirketi adına 5.9.2007 tarihinde Teknosa İç ve Dış Ticaret A.Ş.'nin (Teknosa) "Şişli Cevahir 2. Mağaza"sından Hewlett-Packard Teknoloji Çözümleri Ltd. Şti.'nin (HP) "HP DV6579ET" model bilgisayarını gerek ofis amaçlı gerekse ofis dışı genel kullanım için satın aldığı,
- Söz konusu üründe işletim sistemi olarak "Microsoft Vista Home Premium" kurulu olduğu, anılan işletim sisteminin henüz yeni olması sebebiyle başka yazılım programlarının (özellikle muhasebe programı LINK) anılan işletim sistemi ile uyum sağlayamadığı, bu nedenle söz konusu ürüne mevcut yazılım programlarıyla uyumlu "Microsoft Windows XP" işletim sistemini kurmak istediği,
- Bu amaçla bilgisayar üreticisi firmayı aradığı, ancak üretici firmaca kendisine söz konusu değişikliğin ürünün yapısal özelliği gereği imkânsız olduğu, ürünle ilgili bazı yapısal özelliklerinin değiştirilmesi şartıyla anılan

- 50 değişikliğin yapılabileceği, ancak bu durumda da ürünün garanti kapsamı dışına çıkacağıının söylendiği,
- İşletim sisteminin, donanımın denetim ve yönetimden, uygulama programlarından sorumlu sistem yazılımı olup her programa yeterli sistem kaynağını ayırmakla sorumlu olduğu, günümüzde pek çok bilgisayarın işletim sisteminin sonradan değiştirilebilir veya üzerine çift işletim sistemi kurulabilir özellikte üretilmiş olduğu,
  - Ancak, satın aldığı ürünün işletim sistemini yukarıda anılan sebeplerle değiştiremediği ve 15 yıldır kullandıkları muhasebe programı LINK'in söz konusu işletim sistemiyle uygun çalışacak bir versiyonun henüz mevcut
- 60 olmadığı ve bu gerekçelerle anılan ürünün işlevsiz kaldığı,
- Söz konusu ürün üzerinde anılan sorunlara ilişkin bilgilendirici bir ibarenin mevcut olmadığı, olsaydı anılan ürünün satın alınmayacağı,

belirtilerek konunun 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun çerçevesinde incelenmesi talep edilmektedir.

**G. DOSYA EVRELERİ :** Kurum kayıtlarına 5.10.2007 tarih ve 6634 sayı ile yapılan başvuru üzerine yapılan inceleme neticesinde hazırlanan, 26.10.2007 tarih ve 2007-2-180/İİ-07-FGA sayılı İlk İnceleme Raporu 26.10.2007 tarih ve REK.0.06.00.00-110/313 sayılı Başkanlık önergesi ile 07-85 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek

70 karara bağlanmıştır.

**H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; yapılan şikâyete yönelik olarak 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

## I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

### I.1. İnceleme Sürecinde Yapılan Görüşme ve Tespitler

80 Yukarıda özetine yer verilen dilekçede yer alan şikâyetin esasen tüketicinin satın aldığı bilgisayarın özellikleriyle ilgili olarak yeterince bilgilendirilmemiş olmaması sebebiyle üründen beklenen faydaları tam olarak elde edememesi ve sorunun satıcı (Teknosa), dağıtıcı (Penta) ve üretici (HP) firmalarca talebi doğrultusunda giderilememesinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bu durum ilk bakışta tüketici haklarına ilişkin bir sorundan ibaret gibi görünmektedir. Bu doğrultuda şikâyet, üretici HP, dağıtıcı Penta ve satıcı Teknosa'ya yönelik olarak yapılmaktadır. Bununla beraber, söz konusu şikâyete sebep olan olası durumların 4054 sayılı Kanun kapsamında ele alınabilecek ve özellikle de Microsoft'un yukarıda sözü edilen pazar gücünden kaynaklanabilecek bir takım rekabet ihlallerini gündeme

90 getirebilecek nitelikte olması ihtimali dikkate alınarak konu hakkında iki yönlü bir inceleme yapılmıştır. İnceleme genel olarak şikâyete konu olayların doğruluğu ve temellerinde yatan teknik ve hukuki gerekçelerin araştırılmasına yönelik olarak Microsoft ve bilgisayar üreticisi firmalar özelinde yürütülmüştür. Yapılan incelemede olasıları üzerinde durulan rekabet hukuku sorunları şunlardır:

- (i) Microsoft Windows Vista işletim sistemi yüklü bilgisayarlara başka bir işletim sisteminin yüklemesi konusunda Microsoft tarafından tek taraflı olarak ya da bilgisayar üreticileriyle olan işbirliği vasıtasıyla teknik veya hukuki herhangi bir engellenmenin getirilip getirilmediği,

- 100 (ii) Şikayette konu edilen Link muhasebe yazılımının Windows Vista'ya uyumlu versiyonlarının yazılması konusunda Microsoft tarafından arayüz bilgilerinin verilmemesi gibi bir davranışın söz konusu olup olmadığı.

Aşağıda bu iki olasılık çerçevesinde yapılan inceleme sonucunda ulaşılan bilgi ve tespitlere yer verilmektedir.

### **I.1.1. Bilgisayar Firmaları Müşteri Destek ve Teknik Servisleri İle Kurumsal Bilişim Hizmeti Sağlayan Firmalarla Yapılan Görüşmeler**

- 110 Yukarıda ifade edilen olasılıklardan birincisine ilişkin olarak, HP ve Toshiba'nın müşteri destek ve teknik servisleri ile kurumsal nitelikte bilgisayar çözümleri hizmeti sağlayan Meteksan Net İletişim Hizmetleri A.Ş. ve Linux kurumsal çözümleri sunan ProBit Bilişim Teknolojileri San. Tic. Ltd. Şti. ile dosya raportörlerince irtibata geçilmiştir. Yapılan görüşmelerde genel olarak piyasadaki bilgisayarların hangi işletim sistemi kurulu olarak satışa sunulduğu, Windows Vista kurulu bilgisayara başka bir işletim sisteminin yüklenmesinin mümkün olup olmadığı ve mümkün değil ise bunun sebepleri sorulmuştur. Bu görüşmelerde aşağıda yer verilen bilgilere ulaşılmıştır.

- 120 Dosya raportörlerinin Toshiba ve Meteksan'ın teknik birimlerindeki yetkililerle 16.10.2007 tarihinde yapılan telefon görüşmelerinde, öncelikle piyasada sadece XP veya sadece Vista ile uyumlu çalışabilen modeller satıldığı gibi her ikisi ile uyumlu ürünlerin de bulunduğu belirtilerek, her iki işletim sistemi ile uyumlu modellere hiçbir sorunla karşılaşılmaksızın Vista'nın yanı sıra XP'nin yüklenebildiği ifade edilmiştir. Buna karşın, Vista'yla uyumlu bilgisayarlara diğer sistemin yüklenmesinin teknik olarak mümkün olduğu ancak bu durumda bilgisayarların tam performansla çalışmama olasılığının bulunduğu belirtilmiştir. Bu durumun, piyasaya sürülen tüm bilgisayar modelleri için yukarıda sözü edilen harici bileşenlerin XP ile uyumlu çalışmasını sağlayacak sürücülerinin donanım üreticisi firmalarca henüz piyasaya sunulmamış olmasından kaynaklandığı ifade edilmiştir. Bununla birlikte, Internet
- 130 üzerinde bu tür sürücülerin araştırılarak bulunması ve kullanıcılar tarafından bilgisayarlarına yüklenmesinin mümkün olduğu belirtilmiştir.

- 15.10.2007 tarihinde HP teknik servisi ve müşteri destek hattıyla dosya raportörlerince yapılan görüşmede de aynı doğrultuda, halihazırda HP firmasının "Pavillion" seri ürünlerinde "Microsoft Vista" işletim sisteminin kullanıldığı, bu seri ürünlerin en çok satılan ürünleri olduğu, "Compact" seri ürünlerinde ise "Microsoft XP" işletim sisteminin mevcut olduğu ve Microsoft Vista işletim sistemi kurulu bilgisayara başka bir işletim sisteminin kurulmasının teknik olarak mümkün olduğu ifade edilmiştir. Bununla birlikte, söz konusu seri ürünlerin sürücülerinin bu tür değişikliğe uyum sağlayıp sağlayamayacağının şüpheli olması sebebiyle müşterilerine işletim sistemi değişikliğini tavsiye etmedikleri, HP'nin diğer işletim sistemleriyle uyumlu çalışmayı sağlayacak sürücü listelerini tüm modelleri için henüz yayımlanmadığı ve yayımlanıp yayımlanmayacağının bilinmediği belirtilmiştir. Bu sebeplerle tüketicilerin XP kurulumunu ve işleyişini sağlamak amacıyla satın aldıkları bilgisayarların donanımlarında yapısal değişikliklere gitmeleri halinde ürünün garanti kapsamından çıkacağı, bu duruma sebebiyet verilmemesi için satın alınan bilgisayarın yapısal özelliğinin bu tür bir değişikliğe uygun olup olmadığının teknik ekibe sorulması gerektiği ifade edilmiştir.

Yapılan bu görüşmelerin ardından, piyasada Microsoft işletim sistemlerine ve uygulama programlarına alternatif oluşturan açık kaynak Linux ürünlerinin kullanımı açısından herhangi bir engellenmenin söz konusu olup olmadığının öğrenilmesi amacıyla, Linux kurumsal çözümleri sağlayan ProBit Bilişim Teknolojileri San. Tic. Ltd. Şirketi ile yapılan görüşmede, Windows Vista ile piyasa sunulan bilgisayarlara Linux sisteminin ve diğer çözümlerinin kurulması ve işletilmesi konusunda herhangi bir sıkıntı yaşanmadığı ve bu yönde kullanıcılarından gelen herhangi bir şikâyetle karşılaşmadığı ifade edilmiştir.

### 160 **I.1.2. Bilgisayar Uygulama Yazılımları Bakımından Link A.Ş. İle Yapılan Görüşme**

Şikâyette Link muhasebe yazılımının Vista ile uyumlu versiyonu olmaması sebebiyle XP'nin de yüklenemediği bilgisayarlarda yıllardır kullanmakta oldukları muhasebe sistemini kullanamaz hale geldikleri ifade edilmektedir.

170 Bu iddia ile ilgili olarak Link Bilgisayar Sistemleri Yazılımı ve Donanımı San. ve Tic. A.Ş. yetkilisi ile yapılan telefon görüşmesinde, Link'in Microsoft'un çözüm ortaklarından biri olduğu, dolayısıyla programlarının Microsoft işletim sistemleriyle uyumlu çalışmasını sağlayacak kodların, arayüz bilgilerinin herhangi bir engellenme olmaksızın Microsoft tarafından temin edildiği ifade edilmiştir. Bununla birlikte şirket yetkilisi, Link ürünlerinin işletmelere yönelik iş odaklı yazılımlar ve programlar olması sebebiyle Vista'nın tüm modellerine uyumlu olarak hazırlanmadıkları, örneğin ev tipi Vista Home, Vista Home Premium modellerine uyumlu programlarının bulunmadığını belirtmiştir.

### **I.2. Değerlendirme**

180 Yukarıda, şikayete konu olayın 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmeyi gerektirecek iki ayrı durumdan kaynaklanabileceği ve bu açılardan konunun incelendiği ifade edilmişti. Bu bölümde her iki olasılık yukarıda yer verilen bilgi ve tespitler ışığında rekabet hukuku perspektifinden değerlendirilmektedir.

a) Microsoft Windows Vista işletim sistemi yüklü bilgisayarlara başka bir işletim sisteminin yüklemesi konusunda Microsoft tarafından tek taraflı olarak ya da HP gibi bilgisayar üreticileri ile olan işbirliği neticesinde teknik veya hukuki herhangi bir engellenmenin getirilip getirilmediği hususu.

190 Türkiye piyasasına bilgisayarlar, bilgisayar üreticilerinin bilgisayarları çalışır durumda tüketiciye sunma yükümlülükleri gereği, işletim sistemi yüklenmiş olarak sunulmaktadır. Piyasada bulunan bilgisayarların büyük çoğunluğu Microsoft'un çeşitli işletim sistemleri yüklü olarak piyasada satılmaktadır. Bu noktada önem arz eden husus, son kullanıcıların ürünlerde hangi işletim sisteminin yüklü olduğunu satın alma kararından önce bilmelerinin sağlanması ve gerektiğinde mevcut işletim sistemini bir başka sistem ile değiştirebilme veya eş zamanlı kullanabilme olanağına sahip olmalarıdır. Bu durumun ilk yönü tüketicilerin korunmasına yönelik olup rekabet hukuku ile ilgisi bulunmamaktadır. İkinci yönü ise, birbirinden bağımsız iki ayrı ürün olan yazılım ve donanımın, donanım üreticilerinin sözü edilen yükümlülüklerinin sonucu olarak birbirine bağlanmasının önlenmesi ve alternatif işletim sistemlerinin 200 rekabet etme olanaklarının korunarak işletim sistemleri pazarındaki rekabetin sağlanmasına ilişkindir.

210 Çeşitli bilgisayar üreticisi ve bilişim hizmeti sağlayan firmalardan elde edilen ve yukarıda yer verilen bilgiler, piyasadaki bilgisayarların genellikle Windows XP ve Vista işletim sistemine uyumlu ve bu sistemler yüklenmiş olarak satışa sunulduğunu ve bu bilgisayarlara alternatif işletim sistemlerinin yüklenmesinin teknik olarak mümkün olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, bilgisayar üreticisi firmaların bazı bilgisayar modelleri ve bileşenleri için her işletim sistemine uyumu sağlayacak sürücülerini tüketicinin kullanımına sunmadığı ve mevcut durumda bazı bilgisayar modellerinde yaşanan uyumsuzluk sorununun bu husustan kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, bağımsız sürücü yazılımlarının internet üzerinden temin edilmesinin mümkün olduğu da inceleme sürecinde anlaşılmıştır. Bunun yanı sıra, Microsoft'un yeni aldıkları bilgisayarlarındaki Vista'ya uyum sağlamayan harici donanımlarının ve uygulama programlarının kullanımında sorunla karşılaşan kurumsal kullanıcılara yönelik olarak Vista Business ve Ultimate versiyonlarını XP Professional versiyonuna dönüştüren bir *downgrade* programını tedarik etmeye başladığı bilgisine de Microsoft'un internet sitesinden ulaşılmıştır.

220 Daha da önemlisi, Microsoft işletim sistemleri ve diğer uygulama programları için en önemli alternatiflerden birini oluşturan açık kaynak Linux işletim sistemleri ve diğer ürünler açısından da bu sistemlerin yeni sürüm Vista'lı bilgisayarlara yüklenmeleri açısından herhangi bir sorun ve şikâyetle karşılaşılmadığı da inceleme sürecinde elde edilen bilgilerden anlaşılmıştır<sup>1</sup>.

230 Bu bilgiler çerçevesinde, Microsoft'un tek taraflı olarak ya da bilgisayar ve bileşenleri üreticisi firmalar ile işbirliği halinde Vista dışında, buna alternatif teşkil edebilecek başka bir işletim sisteminin bilgisayarlara yüklenmesine engel olduğu yönünde bir bulguya ulaşılmadığı bu bakımdan konu hakkında ön araştırma ya da soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

b) Şikâyette konu edilen Link muhasebe yazılımının Windows Vista'ya uyumlu versiyonlarının yazılması konusunda Microsoft tarafından arayüz bilgilerinin verilmemesi yönünde bir davranışın söz konusu olup olmadığı hususu.

240 Konuya ilişkin olarak görüşülen Link yetkilisinden edinilen ve yukarıda yer verilen bilgilerden Link'in Microsoft'un çözüm ortaklarından biri olduğu, Windows Vista işletim sistemine uyumlu programların yazılımı için gerekli olan arayüz bilgilerinin Microsoft tarafından temin edilmesi bakımından hiçbir sorunla karşılaşmadığı, aksine Vista'ya uyumlu programlarının şu anda piyasada bulunduğu anlaşıldığından, bu olasılık bakımından da konu hakkında ön araştırma ya da soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

---

<sup>1</sup> AB Komisyonu'nun Microsoft hakkında almış olduğu 23.3.2004 tarih, COMP/37.792 sayılı kararında ihlal olarak kabul ettiği eylemlerden birisini Microsoft'un açık kaynak yazılım üreticilerine gerekli arayüz bilgilerini (*interoperability information*) vermeyi reddetmesi ve bu bilgilerin rakip ürünlerin üretiminde kullanılmasının engellenmesi yoluyla sunucu (*server*) işletim sistemleri pazarında hakim durumunu kötüye kullanması oluşturmaktadır. Komisyon'un bu kararı AB İlk Derece Mahkemesi tarafından 17.9.2007 tarihinde onaylanmıştır (Case T-201/04).

**07-85/1053-412**

**J. SONUÇ**

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; Dosya konusu şikayet ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.